

Datum: Rijeka, 10. kolovoza 2020.

Kolegij: Seksualnost i seksualno zdravlje

Voditelj: nasl. doc. dr. sc. Goran Arbanas

Katedra: Katedra za kliničke medicinske znanosti I

Studij: Sveučilišni diplomski studiji - Primaljstvo

Godina studija: 2

Akadska godina: 2020./2021.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij Seksualnost i seksualno zdravlje je obvezni kolegij na drugoj godini diplomskog studija sestrištva i sastoji se od 20 sati predavanja i 15 sati seminara, ukupno 35 sati (3 ECTS). Kolegij se izvodi u zgradi Fakulteta za zdravstvene studije u Rijeci.

Ciljevi predmeta ljudske seksualnosti jesu upoznati studente s povijesnim pregledom i suvremenom seksološkom misli, te upoznavanje temelja fiziologije i psihologije ljudskog seksualnog odgovora, ljubavi i intimnosti, partnerskih odnosa. Također, cilj je senzibilizirati studente na veliku raznolikost ljudske seksualnosti (različite seksualne orijentacije, rodne uloge, seksualne poticaje) kroz životni ciklus. Tijekom nastave će se kod studenata steći vještina empatičnog načina razgovaranja o seksualnim pitanjima kod zdravih i bolesnih pojedinaca.

Nastava je koncipirana kroz predavanja o pojedinim aspektima normalne seksualnosti, kao i seksualnosti tijekom trudnoće i nakon poroda, a kroz seminare će se studenti upoznati sa specifičnostima komunikacije u području seksualnosti.

U kolegiju je posebno važno steći vještine komunikacije, ali i povezati ove vještine s etičkim pristupom pacijentici i njezinom partneru.

Popis obvezne ispitne literature:

1. Presentacije s predavanja
2. Arbanas Goran. Seksualni život i zdravlje. u Buljan Danijel (urednik). Konzultativno-suradna psihijatrija Vodič za dijagnostiku i liječenje psihičkih smetnji u somatskoj medicini, Naklada Slap, Zagreb, 2016.

3. Arbanas G. Seksualni poremećaji. U Jukić V. Hrvatska psihijatrija početkom 21. stoljeća, Medicinska naklada, Hrvatsko psihijatrijsko društvo i Klinika za psihijatriju Vrapče, Zagreb, 2018, str. 116-121.

Popis dopunske literature:

1. Masters, WH; Johnson, VE; Kolodny, RC. (2006) Ljudska seksualnost, Naklada Slap, Jastrebarsko.
2. Arbanas G, Štulhofer A. (2017) Prvih deset godina Hrvatskog društva za seksualnu terapiju. Seksualno zdravlje u 21. stoljeću, zbornik sažetaka, Hrvatsko društvo za seksualnu terapiju, Karlovac, str. 9-13.
3. Arbanas, G. (2015) Multidisciplinarni pristup prijevremenoj ejakulaciji. Hrvatsko društvo za seksualnu terapiju, Zagreb.
4. Arbanas, G; Brajković, L; Jurin, T; Buhač, I; Jakševac Mikša, M. (2014) Ljekarnička skrb za pacijente s poremećajem seksualnog zdravlja. Hrvatsko društvo za seksualnu terapiju, Zagreb.
5. Arbanas G. Seksualna medicina – multidisciplinarna (sup)specijalizacija. Liječnički vjesnik, 2018;3-4:137-138. doi: 10.26800/LV-140-3-4-14.

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

1. Unesite tražene podatke Uvod u kolegij, što je seksologija (seksologija, seksualna terapija, seksualna medicina
 Ciljevi i očekivani ishod: definirati seksologiju, te njezine različite grane: seksualnu terapiju, seksualnu edukaciju, seksualnu medicinu
2. Povijest seksologije, pojava seksologije kao znanosti, značajni teoretičari seksologije, teorijski pristupi seksologiji kao znanosti
 Ciljevi i očekivani ishod: dati pregled glavnih kretanja u razvoju seksološke misli, uočiti međudnos opće društvenih zbivanja i povijesnih zbivanja, te seksološke misli i prakse
3. Seksualna orijentacija i privlačnost
 Ciljevi i očekivani ishod: definirati različite seksualne orijentacije; razviti toleranciju i prihvaćanje različitih orijentacija i manifestacija ljudske seksualnosti
4. Spol, rod, transseksualnost
 Ciljevi i očekivani ishod: razlikovati pojmove spol i rod; prepoznati različite manifestacije rodne uloge i transrodnosti; razlikovati transrodnost od transseksualnosti
5. Razvoj spola, roda i seksualne reagibilnosti.
 Ciljevi i očekivani ishod: definirati i razlikovati razvoj tijekom intrauterinog života, te tijekom djetinjstva, spola, roda, seksualnih reakcija i seksualnih izbora, te seksualne orijentacije.

6. Dječja seksualnost

Ciljevi i očekivani ishod: definirati i razlikovati osnovne faze razvoja seksualnosti u djetinjstvu; prepoznati normalne manifestacije seksualnosti kod djece i seksualnizirajućeg ponašanja

7. Seksualnost u starijoj životnoj dobi

Ciljevi i očekivani ishod: definirati i prepoznati fiziološke promjene koje se zbivaju u starijoj životnoj dobi, vezano uz seksualnost; prepoznati socijalne i psihološke zapreke seksualnom zdravlju u starijoj životnoj dobi

8. Seksualno nasilje, silovanje: seksualno uznemiravanje, seksualno zlostavljanje, nedobrovoljna seksualnost

Ciljevi i očekivani ishod predavanja: definirati različite oblike nedobrovoljnih seksualnih aktivnosti, razlikovati seksualno uznemiravanje i seksualno zlostavljanje, uočiti posljedice seksualnog nasilja po seksualno zdravlje i funkcioniranje.

9. Pravni aspekti seksualnosti, prostitucija

Ciljevi i očekivani ishod: analizirati utjecaj društva i prava na seksualnost; definirati seksualna kaznena djela; smjestiti prostituciju u pravnim okvirima u različitim zemljama EU

Popis seminara s pojašnjenjem:

1. Seksualna anatomija i fiziologija: anatomija muških i ženskih spolnih organa, ciklus seksualnog odgovora

Ciljevi i očekivani ishod: razumjeti anatomsku osnovu seksualnih događaja, tj. uočiti anatomske karakteristike (spolni organi, inervacija, vaskularizacija) koja je u podlozi ciklusa seksualnog odgovora. Upoznati se s ciklusom seksualnog odgovora kod čovjeka, fiziološkim i psihološkim obilježjima faza želje, uzbuđenja, platoa, orgazma i razrješenja

2. Zaljubljenost, ljubav, intimnost

Ciljevi i očekivani ishod: razumjeti psihološke aspekte ljubavi i zaljubljenosti na interpersonalne odnose, na razvoj partnerstva i braka; definirati i razlikovati faze u razvoju veze; poticati intimnost među partnerima

3. Strategije traženja partnera, poliamorija, monogamija

Ciljevi i očekivani ishod: definirati i razlikovati različite strategije traženja partnera, kod osoba različita spola i u različitim kulturama, definirati pojmove poliamorije i monogamije. Uočiti sličnosti i razlike u ovim obrascima tijekom povijesti i u sadašnjem vremenu u različitim kulturološkim okružjima.

4. Erogene zone, seksualne igračke, seksualno maštanje

Ciljevi i očekivani ishod: prepoznati varijacije u erogenim zonama kod osoba različita spola, roda i iskustva; definirati i razlikovati seksualne igračke koje mogu povećati seksualno uzbuđenje i prisnost između partnera; prepoznati korisnost, ali i rizike uporabe seksualnih igračaka, te seksualnog maštanja

5. Erotika, pornografija, mediji, Internet

Ciljevi i očekivani ishod: prepoznati pozitivnu i negativnu ulogu erotike i pornografije na ljudsku seksualnost; prepoznati važnost i značenje medija u današnjem društvu na razvoj seksualnosti

6. Seksualne varijacije, perverzije, parafilije, celibat

Ciljevi i očekivani ishod: definirati i razlikovati različite nenormativne oblike seksualnih aktivnosti i seksualnih izbora, kao što su parafilije, celibat, varijacije ljudske seksualnosti.

7. Seksualnost adolescenata i odraslih

Ciljevi i očekivani ishodi: definirati osnovna seksualna ponašanja i njihovu učestalost u adolescenciji i odrasloj dobi; steći vještine razgovora o ovim ponašanjima na empatičan način

8. Kontracepcija i spolno prenosive bolesti.

Ciljevi i očekivani ishod: definirati utjecaj kontracepcije na ljudsku seksualnost. Prepoznati značenje spolno prenosivih bolesti za seksualnost čovjeka.

9. Seksualnost u trudnoći.

Ciljevi i očekivani ishod: definirati utjecaj trudnoće na ljudsku seksualnost. Definirati najčešće seksualne probleme u trudnoći.

10. Seksualnost u postporođajnom razdoblju.

Ciljevi i očekivani ishod: definirati utjecaj babinja na ljudsku seksualnost. Definirati najčešće seksualne probleme u postporođajnom razdoblju.

11. Seksualno zdravlje, seksualna prava i promocija

Ciljevi i očekivani ishod: definirati seksualno zdravlje; definirati seksualna prava; prepoznati situacije u kojima su seksualna prava ugrožena; steći vještine za promociju seksualnih prava

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Obveze studenata:

Obveze studenta spram kolegija jesu redovito pohađanje nastave, pohađanje seminara i aktivno sudjelovanje u svim oblicima nastave.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci**, odnosno Odluci o izmjenama i dopunama **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci** te Odluci Fakultetskog vijeća Fakulteta zdravstvenih studija usvojenoj na sjednici održanoj 14. lipnja 2018. Nazočnost na predavanjima i seminarima je obvezna, a student može izostati s **50% nastave isključivo zbog zdravstvenih razloga** što opravdava liječničkom ispričnicom.

Ukoliko student opravdano ili neopravdano izostane s **više od 50% nastave** ne može nastaviti praćenje kolegija te gubi mogućnost izlaska na završni ispit. Student je obavezan pohađati vježbe redovito prema izrađenom rasporedu i biti aktivno uključen u njihovo izvođenje. Izmjene u rasporedu ili zamjene vježbovnih skupina nisu dozvoljene bez suglasnosti **voditelja predmeta**. Izostanak s vježbi dozvoljen je **isključivo zbog zdravstvenih razloga** što se opravdava liječničkom ispričnicom, a nadoknada vježbi je obavezna bez obzira da li se radi o opravdanom ili neopravdanom izostanku i broju sati izostanka. Nadoknada je moguća isključivo uz prethodni dogovor s voditeljem predmeta. U **koliko vježbe nisu odrađene 100% planirane satnice** student će biti ocijenjen ocjenom nedovoljan (1) i gubi mogućnost izlaska na završni ispit do odrade vježbi u cijelosti.

Rad studenata vrednovat će se na završnom ispitu na kojem studen može ostvariti 100 ocjenskih bodova. Ispitni prag na završnom ispitu ne može biti manji od 60 % uspješno riješenih ispitnih pitanja.

Ocjenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS (A-F) i brojčanog sustava (1-5). Ocjenjivanje u ECTS sustavu izvodi se **apsolutnom raspodjelom**, te prema **stručnim kriterijima ocjenjivanja**.

Na završnom ispitu vrednuje se (maksimalno 100% ocjenskih bodova):

a) usmeni ispit (do 100% ocjenskih bodova)

Konačna ocjena je postotak usvojenog znanja, vještina i kompetencija kroz nastavu i završni ispit odnosno donosi se na temelju zbroja svih ocjenskih bodova ECTS sustava prema kriteriju:

A = 90 - 100% ocjenskih bodova

B = 75 - 89,9%

C = 60 - 74,9%

D = 50 - 59,9%

F = 0 - 49,9%

Ocjene u ECTS sustavu prevode se u brojčani sustav na sljedeći način:

A = izvrstan (5)

B = vrlo dobar (4)

C = dobar (3)

D = dovoljan (2)

F = nedovoljan (1)

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Unesite tražene podatke

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Unesite tražene podatke

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2020./2021. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
12. 11. 2020.	P1-4 (8.00 – 14.00)			Doc. dr. sc. Goran Arbanas
14. 11. 2020.	P5-9 (14.30-19.00)			Doc. dr. sc. Goran Arbanas
27. 11. 2020.		S1-5 (14.30-19.00)		Doc. dr. sc. Goran Arbanas
28. 11. 2020.		S6-S11 (8.00-14.00)		Doc. dr. sc. Goran Arbanas

Popis predavanja, seminara i vježbi:

P	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Uvod u kolegij – što je seksologija	1	
P2	Povijest seksologije	2	
P3	Seksualna orijentacija i privlačnost	2	
P4	Spol, rod, transseksualnost	3	
P5	Razvoj spola, roda i seksualne reaktivnosti	3	
P6	Dječja seksualnost	2	
P7	Seksualnost u starijoj životnoj dobi	2	
P8	Seksualno nasilje	3	
P9	Pravni aspekti seksualnosti	2	
	Ukupan broj sati predavanja	20	

S	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
S1	Seksualna anatomija i fiziologija	1	
S2	Zaljubljenost, ljubav, intimnost	1	
S3	Strategije traženja partnera	1	
S4	Erogene zone, seksualne igračke, seksualno maštanje	1	
S5	Erotika, pornografija, mediji	1	
S6	Seksualne varijacije, perverzije, parafilije	1	
S7	Seksualnost adolescenata i odraslih	1	
S8	Kontracepcija i spolno prenosive bolesti	2	
S9	Seksualnost u trudnoći	2	
S10	Seksualnost u postporođajnom razdoblju	3	
S11	Seksualno zdravlje, seksualna prava i promocija	1	
	Ukupan broj sati seminara	15	

V	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
	Ukupan broj sati vježbi		

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	28. 11. 2021.
2.	28. 12. 2021.
3.	22. 3. 2022.
4.	24. 5. 2022.